

CSONGRÁD ÉS A TISZA

*Losonczi Zoltánné**

Csongrád a Közép-Tiszavölgy egyik legősibb települése, mely napjainkra az Alföld egyik legszebb városává fejlődött. Kedvező földrajzi adottságainak, elsősorban a Tiszának és holtágainak köszönhetően a Dél-Alföld és a Tisza egyik idegenforgalmi központjává fejleszthető.

Csongrád nyaraló-jellegű város, központja határozottan városias, sok szép régi műemlékházakkal, igényesen gondozott parkokkal, köztéri szobrokkal.

A Körös torkolatával szemben mintegy 600-700 méter hosszú, strandolásra kiválóan alkalmas, szinte egyedülálló homokföveny található. A várost végigkísérő Tisza-parti galériaerdő kellemes kirándulási lehetőségeket is kínál. Termál- és gyógyfürdőkben évente mintegy harmincezer - elsősorban környékbeli - beteg gyógyítását végzik.

A vázlatosan említett - főként természeti - adottságok megőrzése, illetve az emberek javára történő ésszerű hasznosítása és fejlesztése felelősségteljes feladatot jelent.

Ahhoz, hogy az idegenforgalom fogadási feltételeit, de ezen túlmenően az egész város fejlődési lehetőségeit kibontakoztató célkitűzéseink valóra válhassanak, legfontosabb feladatnak tűnik a folyó és holtágai elszennyeződési folyamatának megállítása, majd fokozatos visszaszorítása.

Meggyőződésem, hogy e feladatnak csak egységes szemléletű, az egész Tisza-völgyre kiterjedő - rövid távon talán egymástól merőben eltérő ágazati érdekeket összehangoló - koncepció alapján lehet megfelelni.

Fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy legnagyobb erőfeszítéseink ellenére sem érhető el a kívánt eredmény, ha a határainkon túli Tisza-szakasz kezelő szervei nem tesznek hasonló erőfeszítéseket. E feladat összehangolása meghaladja az önkormányzatok hatáskörét, s állami intézkedést igényel.

Jelentőségüknek megfelelő hasznosítás céljából első lépésként meg kellene akadályozni a holtágak elmocsarasodását. Ez történhet

- kotrással,
- a megfelelő vízszint tartásával,
- a helyi szennyezési források megszüntetésével.

Nem kell külön hangsúlyoznom, hogy e kérdés valamennyi Tisza menti önkormányzatnak problémája, s azt sem, hogy e jelentős nemzeti érték rehabilitációja nemcsak önkormányzati, hanem nemzeti ügy. A szükséges anyagi ráfordítás mér-

* *Losonczi Zoltánné, polgármester, Csongrád.*

téke meghaladja egy-egy önkormányzat lehetőségeit, viszont nem nélkülözheti az önkormányzatok aktív közreműködését a kérdés megoldásában.

Felvázolnám városunk Tiszához fűződő, elsősorban idegenforgalmi vonatkozású célkitűzéseit.

A népességmegtartó-képesség megőrzése érdekében az idegenforgalmi fejlesztések révén új munkahelyeket kívánunk teremteni. Ezért növelni szeretnénk a szálláshelyek számát, elsősorban bungaló-telepek létesítésével, és az ún. falusi üdülési forma megvalósításával. (E vonatkozásban az utóbbi időszakban érezhetően nőtt a beruházni szándékozó külföldiek érdeklődése is.)

Javítani kívánjuk a vízi turizmus fogadási feltételeit (hajókikötési lehetőség biztosításával, javító-szolgáltató bázis kialakításával, stb). Szívesen felvállaljuk a tiszai vízi turizmus, illetve a Tisza menti kerékpáros turizmus központja, illetve egyik alközpontja szerepét. Ezért is szorgalmazzuk a Tisza-gátak kerékpározásra alkalmassá tételét.

A jövőben nagyobb gondot kívánunk fordítani a páratlan szépségű ártéri galériaerdők megőrzésére, illetve azok területén kulturált turistautak és kirándulóhelyek kialakítására. Ehhez elengedhetetlenül szükséges, hogy az önkormányzatok véleményezési, esetleg döntési jogot is kapjanak e területek hasznosítását illetően.

A jelenleg szinte csak a nyári időszakra korlátozódó idegenforgalmi idény új lehetőségekkel, programokkal történő meghosszabbítását kívánjuk elérni (szüreti mulatság, lovaturizmus, vadászati és horgász-lehetőségek kiszélesítése, borkóstolás, disznótor, stb). Feltételeket kívánunk teremteni - külföldi tőke bevonásával - a termálturizmusban és a gyógyidegenforgalomban rejlő lehetőségek szélesebb körű kihasználására.

A vizek szennyezésének megállításáról és megakadályozásáról mint alapvető feladatról már a korábbiakban szó volt.

Városunkban is mihamarabb meg kell oldani a szennyvíztisztítás problémáját. Új, korszerű tisztítómű létesítésére van szükség. Ennek anyagi terheit a város egyedül nem bírja el. E tekintetben a jelenleginél kedvezőbb támogatási, illetve hitelfeltételeket várunk az országgyűléstől és a kormánytól.

A tisztítótelep megvalósításával lehetőség nyílna a Kis- (Holt) Tisza szennyvizektől való tehermentesítésére is. Ez elengedhetetlen feltétele a holtágak idegenforgalmi célú hasznosításának (vízisportok, horgászat, stb). Törvényi szinten végre szabályozni kellene a holtágakban a halászat és a horgászat viszonyát. Véleményünk szerint a vízminőség javítása és a nagyobb idegenforgalmi vonzerő érdekében az intenzív halászatot meg kellene szüntetni.

Idelátogató vendégeink évek óta szóvá teszik, hogy a kiskörei duzzasztómű működése kedvezőtlen vízszintingadozást eredményez. E helyen is kérjük a vízügyi szerveket, hogy a káros hatás elkerülése érdekében tegyék meg a szükséges és lehetséges intézkedéseket.

Néhány gondolat a vízi közlekedés és szállítás helyzetéről és a fejlesztés lehetőségeiről.

A Tiszán jelenleg számottevő személyforgalmi hajójárat nincs. Ebben az évben kísérletképpen rendszeres, menetrendszerű hajóközlekedés indult Szeged és Csongrád között - csak a nyári időszakban. A járatok egyelőre mérsékelt kihasználtság mellett közlekednek.

A III. vízlépcső esetleges megépítésével Dombrád és a déli országhatár között befejeződne a Tisza vízszintszabályozása. Ezzel gyakorlatilag megteremtődne a Tisza állandó hajózhatóságának, ezen belül a személyszállításnak a feltételei. Hosszú távon azzal lehet számolni, hogy mind Csongrád—Szeged, mind Csongrád—Szolnok viszonylatban megvalósul bizonyos - döntően az idegenforgalommal és az üdüléssel összefüggő - személyforgalom.

A tiszai személyszállítás igen szűk területre terjed ki, és aránytalanul kis volument képvisel. Az esetleg megvalósuló III. vízlépcső és a Duna—Tisza-csatorna a tiszai teherszállítás nemzetközi és hazai jelentőségét lényegesen megnövelné.

A vízi szállítás fokozottabb kihasználásának természetesen csak egyik feltétele a hajózhatósági bizonytalanság megszüntetése. A másik feltétel a kikötői létesítmények és az ezekhez tartozó infrastruktúra megteremtése. Hosszú távon azzal számolunk, hogy Csongrád területén kikötő épül, mely a csongrádi és a szentesi körzet kiszolgálását meg fogja oldani.

A közeljövő legfontosabb feladatait a következőkben látom:

- a kormányzati és az önkormányzati szervek összehangolt tevékenysége a vízminőség- és a környezetvédelem érdekében;
- a holtágak megmentésére tervek, illetve elképzelések felvázolása, kidolgozása, esetleg nemzetközi részvétellel; (Egy gyakorlatipélda-értékű kísérleti munka elvégzésére javaslom a csongrádi holtágat.)
- a tudományos és tapasztalati eredmények felhasználásával széleskörű társadalmi felmérés alapján döntést kell hozni a térség szempontjából rendkívül fontos III. vízlépcső kérdésében a kivitelezés időpontjától függetlenül;
- meg kell oldani a Tisza menti térség és az Alföld összehangolt fejlesztési elképzeléseit;
- egységes idegenforgalmi propagandát kell kifejteni a térség valamennyi önkormányzata érdekeinek figyelembe vételével;
- alakuljon bizottság megfelelő létszámmal és hatáskörrel a kérdés komplex kezelésére;
- a mai találkozó ne csupán egy esetleges, hanem az első legyen a Tisza és az önkormányzatok kérdéseivel foglalkozó tanácskozások sorában.

E tanácskozásoknak a későbbiekben is szívesen ad otthont városunk.